

# Аёлларга доим яхши муносабатда бўлиш керак



14:00 / 09.03.2023 2303

نَاكَ نَمَ لَاقِ مَلَسَوِ هَيَلَعِ هَلَلِ يَلَصَّيْبِنِ لَانَعُ، هُنَّ عُلُجَلِ يَضَرَّ رَؤْيُ بَابِ نَعِ  
نَقْلُخٌ نُهْنِ اِفْ، اَرْيَخِ اَسْنِ لِبَابِ اَوْصَوْتِ سَاوُ، رَاَجِ دُوِي اَلْفِ رِخَالِ مَوِي لِاَوْ هَلِ لِبَابِ نُمُوِي  
هَتَكَرَتِ نِ اَوْ هَتَرْسَكَ هُمِ يَقُوْتِ تَبَدَدُ نِ اِفْ، هَا لَعَا لَصَلِ اِي فِ اِي شِ حَوَّ اُنِ اَوْ اِي لَصُ نَمِ  
نِ اِي اَوْرِ يَفِ وُ يَذْمُرْتِ لِ اَوْ اِنِ اِي شِ لِ اَوْ اَوْرِ. اَرْيَخِ اَسْنِ لِبَابِ اَوْصَوْتِ سَاوُ، حَوَّ اُنِ لَزِي مَلِ  
اَوْبِ تَعْتَمُ سَا لِنِ اِفْ، اِي قِ يَرْطِ اِي لَعِ كَلِ مِ يَقُوْتِ سَتِ نِ لِ اِي لَصُ نَمِ تَقْلُخِ اَرْمَلِ  
اِهْ اَلَطِ اَرْسَكَ وَاَهْ اَرْسَكَ اَهْمِ يَقُوْتِ تَبَدَدُ نِ اَوْ، حَوَّ اَوْبِ وَاَوْبِ تَعْتَمُ سَا

Абу Хурайра розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Ким Аллоҳга ва охират кунига иймон келтирган бўлса, қўшнисига озор бермасин ва аёлларга доимо яхшилик қилинг! Чунки улар қовурғадан яратилгандирлар. Албатта, қовурғанинг энг эгри жойи юқори қисмидир. Агар уни тўғрилайман деб уринсанг, синдирасан. Агар уни тек қўйсанг, эгрилиги бўйича қолур. Бас, аёлларга доимо яхшилик қилинг!» дедилар».

Икки шайх ва Термизий ривоят қилганлар.

Бошқа бир ривоятда:

«Албатта, аёл киши қовурғадан яратилгандир. У сен учун бир йўлда мустақим турмас. Агар сен ундан эгрилигича ҳузурлансанг, ҳузурланиб қолдинг. Агар уни тўғрилайман десанг, синдирасан. Унинг синиши талоғидир», дейилган.

Сиртдан қараганда ушбу ҳадиси шарифни аёллардаги баъзи камчиликлар ва ўша камчиликларни бартараф этиш мумкин эмаслиги ҳақида, деб тушуниш мумкин.

Аслида эса бу ҳадиси шариф аёлларнинг эрларидаги ҳақларини билдирувчи ҳадислардандир. Яъни эр ўз хотинидан содир бўладиган баъзи нуқсонлар учун сабр қилиши, зулм қилмаслиги, тўғриланишини кутиши керак. Бу эса аёлнинг эридаги ҳаққидир.

Беайб инсон йўқ. Жумладан, беайб аёл киши ҳам йўқ. Беайб ёлғиз Парвардигорнинг Ўзи. Аллоҳ таоло аёл кишини ўзига хос табиат билан яратган. У эрига хотин, фарзандларига она бўлиши ва бу вазифаларга тегишли масъулиятларни адо этиши лозим. Ана шунинг учун ҳам аёл кишида тез ва таъсирли меҳр кўрсатиш қобилияти бўлиши зарур. Бунинг акси ўлароқ, унда тез аччиқ чиқиш ва оғир нарсани кўтара олмаслик сифати ҳам юзага чиқиб туради. Аёл киши ўз жинсига мос келадиган машаққатлардан юзта ва ундан ҳам кўп эркак киши кўтара олмайдиганини бир ўзи кўтара олади. Аммо ўзига хос бўлмаган қийинчилик, салгина қўпол муомала, бир оғиз ноқулай сўзни кўтара олмаслиги мумкин. Эр ушбу ҳолатларнинг ҳаммасини ҳисобга олган ҳолда хотинига яхши муомалада бўлиши лозим.

Шунинг учун ҳам Пайғамбаримиз соллаллоҳу алайҳи васаллам ушбу ҳадисда:

«Аёлларга доимо яхшилик қилинг!» демоқдалар.

Халқимизда ушбу маъно «Аёл киши яхши сўзнинг гадоси» деган ҳикматли сўз билан ифода қилинади. Бундан эса аёл кишига қилганига яраша эмас, доимо яхши муносабатда бўлиш кераклиги тушунилади. Чунки аёл кишининг асл яратилиши шуни тақозо қилади. Аллоҳ таоло аёл кишини аввал айтиб ўтилган ҳикматларга биноан, шундай қилиб яратган.

Бу маъно ҳадиси шарифда «Чунки улар қовурғадан яратилгандирлар. Албатта, қовурғанинг энг эгри жойи юқори қисмидир» деган сўзлар билан ифода қилинмоқда.

Бунда Момо Ҳаввонинг Одам алайҳиссаломнинг қовурғасидан яратилганига ишора қилинмоқда. Аллоҳ таоло Одам Атони тупроқдан яратиб, унга жон киритганидан сўнг у кишининг қовурғасидан Момо

Ҳаввони яратган. Қовурға ўзи эгри нарса, ўша эгри нарсанинг энг эгри жойи энг юқорисидир. Шунинг учун ҳам аёл кишининг ҳаёлига тез-тез турли ўзига хос фикрлар келиб, ундан ҳар хил амаллар содир бўлиб туриши мумкин. Бу ҳеч ғариб нарса эмас. Худди ушбу сифат Момо Ҳавво онамизда ҳам зоҳир бўлган. Бундай нарсалар у зотнинг қизларида ҳам зоҳир бўлиб туриши эса турган гап.

Шунинг учун эркакларга аёлидан содир бўлган ҳар бир нарсани тафтиш қилиб, унинг бошқача бўлиши учун уриниши маслаҳат берилмайди. Балки аёл табиатига мансуб нарсаларни ўз ҳолида қолдириб, сабр қилиш афзал саналади. Ана шунда уруш-жанжаллар озаяди, оиланинг бузилиш ҳавфи йўқолади.

Буни ҳадисда «уни тўғрилайман деб уринсанг, синдирасан», дейилмоқда. Демак, аёл кишида содир бўлган ҳар бир эгриликни тўғрилаш учун уриниш яхши натижага олиб келавермайди. Баъзида бу иш оиланинг бузилишига олиб келиши ҳам мумкин. Шунинг учун ҳам иккинчи бир ривоятда «унинг синиши – талоғидир», дейилмоқда.

Кези келганида ушбу – аёл кишидан содир бўлганда эр сабр қилиши лозим бўлган нарсалар ахлоқ-одоб ва шахсий муомалаларда бўладиган нуқсонларга боғлиқ эканлигини эслаб қўйишимиз керак. Агар камчиликлар шариат чегарасидан чиқишга бориб етса, сабр қилиш эмас, тузатиш керак бўлади.

Демак, аёл кишидан содир бўладиган камчиликларга сабр қилиб, у билан яхши яшашга уриниш эрнинг вазифасидир.

Аёл кишининг эридаги ҳақларидан энг муҳими бўлмиш яхши яшаш, унга гўзал муомала қилиш ҳақида шариатимизнинг тавсиялари жуда ҳам кўп. Аллоҳ таоло Қуръони Каримда эрларга хитоб қилиб, «...ва улар ила маъруф билан яшанг!» деган.

Бу эса яхши муомала, озор бермаслик, ҳаққини поймол қилмаслик, ёмон кўришни изҳор қилмаслик, ширинсуханлик, қилган яхшиликларини миннат қилмаслик каби ишларда намоён бўлади.

هُنَّ مَوَكِّنَاتٌ لِّمُؤْمِنَاتٍ مَّا كَانَتْ يَدُهُنَّ يُعْرَفْنَ لِيُؤْتِيَهُنَّ مِمَّا رَزَقْنَاهُنَّ غَيْبًا  
مُّسْتَكْرِيمًا

Яна ўша кишидан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Мўмин мўминани ёмон кўрмасин. Агар унинг бир хулқини ёқтирмаса,  
бошқасига рози бўлур», дедилар».

Муслим ривоят қилган.

Эр хотинининг бирор ёмон хулқидан норози бўлиб, унга ғазабини тўкиб  
солмасин, ўша пайтда хотинининг яхши фазийлатлари ҳам борлигини  
эсласин. Эр хотинининг ёмон хулқини иложи борича авф этишга, яхши  
хулқини эса бўрттириб кўрсатишга уринсин. Ана шунда ҳаётлари яхши  
бўлади. Ушбу набавий амр – насиҳатни ҳар бир мўмин эркак яхшилаб билиб  
олмоғи даркор. Шу билан бирга, мўмина аёллар ҳам бунга амал қилсалар,  
яхши бўлади.

«Ҳадис ва ҳаёт» китобининг 13-жузи асосида тайёрланди.

*Ушбу китоб Ўзбекистон Республикаси Дин ишлари бўйича қўмитанинг 2022  
йил 18 февралдаги 03-07/1102-рақамли хулосаси асосида чоп этилган.*